

О.О. ТАРАНЕНКО, асп. ВНЗУ коопспілки «ПУЕТ», Полтава

ПОТЕНЦІАЛ ТА ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто сутність економічної стійкості підприємства, проведено аналіз підходів до її структуризації на основі чого обґрунтовано необхідність розгляду потенціалу підприємства у контексті його внутрішнього середовища для управління економічною стійкістю. Розглянуто структуру потенціалу підприємства та вимоги до його складових для забезпечення економічної стійкості.

Article has the information on essence of economic stability of the enterprise, is made the analysis of ways of structurization of economic stability. On the basis of it has been proved, that for management of economic stability it is necessary to consider its internal environment as potential of the enterprise. It is considered structure of potential of the enterprise and the requirement to its parts for maintenance of economic stability.

Постановка проблеми. Сучасні умови ринкової економіки, які характеризуються високим рівнем невизначеності, ризиків, жорсткої конкуренції, вимагають від підприємств адекватних підходів до управління власною діяльністю, що робить особливо актуальною проблему забезпечення економічної стійкості підприємства. Воно охоплює всі процеси, які відбуваються на ньому, у зв'язку з чим зростають вимоги до управління економічною стійкістю та врахування при цьому потенціалу підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням економічної стійкості присвячені роботи В. Василенка, В. Гончарова, О. Ареф'євої, В. Геєця, М. Абрютіної, Г. Мохонько, О. Сергєєвої, Н. Шандової, В. Іванова та інших. У них розглядалися питання пов'язані з визначенням сутності, умов забезпечення, діагностики економічної стійкості та інші. У той же час потребують подальшого дослідження питання, пов'язані з структуризацією економічної стійкості та врахування потенціалу підприємства у процесі її забезпечення.

Мета статті. Метою статті є аналіз підходів до структуризації економічної стійкості підприємства та визначення місця потенціалу підприємства в її забезпеченні.

Виклад основного матеріалу. Конкурентоспроможність підприємства в ринковій економіці в значній мірі залежить від його економічної стійкості. Вона є властивістю внутрішнього середовища підприємства реагувати на негативні впливи факторів зовнішнього середовища. Тому при структуризації економічної стійкості фактично відбувається поділ внутрішнього середовища для потреб управління економічною стійкістю. Розглянемо найбільш поширені підходи до визначення сутності та структуризації економічної стійкості.

Таблиця Підходи до визначення сутності та структури економічної стійкості підприємства

Автор	Сутність економічної стійкості підприємства	Складові
Ареф'єва О.В., Городинська Д.М.	сукупність складових, які тісно взаємопов'язані між собою з метою забезпечення сталого функціонування [1, с. 84].	-кадрова; -інвестиційна; -маркетингова; -фінансова; -управлінська; -виробнича [1, с. 85-89].
Іванов В.Л.	комплексна характеристика підприємства, яка включає стабільний фінансовий стан, стабільну виробничу діяльність, матеріальнотехнічне забезпечення, відносини з торговими партнерами, стабільну роботу апарату управління та ін. [2, с. 48].	-зовнішня; -внутрішня: 1. фінансово-економічна; 2. виробничо-економічна; 3. організаційно-економічна [2, с. 48].
Гончаров В.М.	здатність ефективно функціонувати, забезпечувати відтворювальне зростання, виконуючи задані функції у встановлених межах, в умовах невизначеності і ризику зовнішнього середовища [3, с. 152]	-конкурентоздатність виробництва і продукції; -інноваційна діяльність; -інвестиційна активність; -фінансова стійкість; -здатність до диверсифікації; -організаційно-економічна гнучкість; -рівень управління та інші [3, с. 152]

Наведені в таблиці розуміння сутності економічної стійкості показують, що здебільшого вона спрямована на підтримку здатності підприємства функціонувати і розвиватися в несприятливих умовах господарювання. Виходячи з цього автори і пропонують власне бачення її структури. Аналіз цих підходів показує, що в якості складових економічної стійкості використовують ресурси (кадрова, інвестиційна, фінансова тощо) або їх поєднання, тобто процеси (прикладом чого є виробнича, управлінська складова). При цьому відбувається їх одночасне використання, що, на нашу думку, може не дати повної і достовірної інформації при аналізі економічної стійкості, оскільки окремі процеси на підприємстві це фактичне використання ресурсів, а для прийняття рішень стосовно економічної стійкості потрібна інформація не тільки про використані ресурси, а й загалом про наявні та невикористані.

В такому випадку внутрішнє середовище підприємства доцільно розглядати як його потенціал, що при управлінні економічною стійкістю дозволяє враховувати всі наявні можливості підприємства.

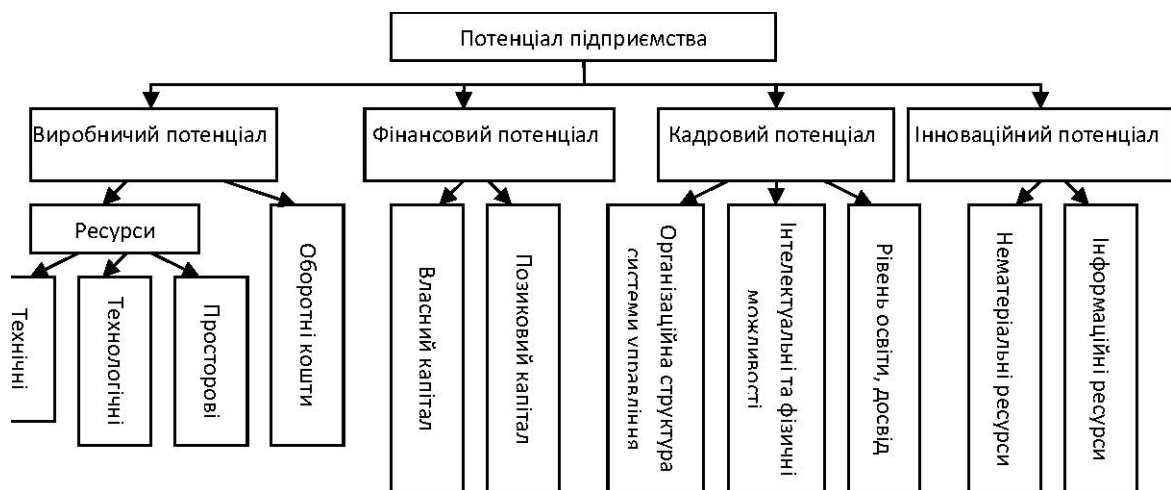

Рис. 1. Структура потенціалу підприємства

На рис. 1 наведено структуру потенціалу підприємства з точки зору забезпечення його економічної стійкості. Кожна з виділених узагальнених складових виконує свою роль у цьому процесі.

Ключове значення має кадровий потенціал, оскільки він виконує всі функції управління економічною стійкістю, визначаючи стан та напрями зміни всіх інших складових потенціалу. Фінансовий потенціал забезпечує фінансову підтримку всіх процесів на підприємстві. Від стану елементів виробничого потенціалу залежать результати операційної діяльності, оскільки його використання впливає на конкурентоспроможність продукції підприємства. Наявність на підприємстві інноваційного потенціалу можлива за умови, що решта складових потенціалу матимуть такий якісний рівень, який би забезпечував виготовлюваній продукції статус інноваційної, а це створює конкурентну перевагу для підприємства, що дозволяє не тільки нормально функціонувати, а й розвиватися.

Враховуючи, що економічна стійкість є загальною властивістю підприємства, в даному випадку завданням управління нею є досягнення оптимального стану кожного елементу потенціалу, їх збалансування для формування цілісного гнучкого механізму забезпечення максимально ефективного його використання та адекватної реакції на зовнішні впливи.

Висновки. Проведений аналіз підходів до визначення сутності та структуризації економічної стійкості показав необхідність використання потенціалу підприємства у процесі її забезпечення, що дозволить максимально враховувати і реалізовувати можливості підприємства для його ефективної взаємодії з зовнішнім середовищем.

Список літератури: 1. *Ареф'єва О.В.* Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи її забезпечення / О.В. Ареф'єва, Д.М. Городинська // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – №8 (86). – С. 83–91. 2. *Іванов В.* Экономическая устойчивость предприятия как фактор обеспечения устойчивого функционирования и развития региона / В. Иванов // Економіст. – 2007. – № 8. – С. 46–48. 3. *Гончаров В.Н.* Управление экономической устойчивостью предприятий, функционирующих в условиях неопределенности и риска / В.Н. Гончаров // Торівля і ринок України: темат. зб. наук. пр. Вип. 17, т. II. / голов. ред. О.О.

Шубін. – Донецьк: ДонДУЕТ, 2004. – 269 с. 4. *Романова А.И.* Экономическая устойчивость производственных предприятий / А.И. Романова // Вестник ТИСБИ. – 2001. – № 4. [Электронный ресурс] / – Доступный з: [http://www.tisbi.ru/science/vestnik /2001/issue4/econom\[13\].html](http://www.tisbi.ru/science/vestnik /2001/issue4/econom[13].html)